

Re-Accredited 'B++' 2.86 CGPA by NAAC

VEER NARMAD SOUTH GUJARAT UNIVERSITY

University Campus, Udhna-Magdalla Road, SURAT - 395 007, Gujarat, India.

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી

યુનિવર્સિટી કેમ્પસ, ઉદ્ધના-મગદલા રોડ, સુરત - ૩૯૫ ૦૦૭, ગુજરાત, ભારત.

Tel : +91 - 261 - 2227141 to 2227146, Toll Free : 1800 2333 011, Digital Helpline No.- 0261 2388888

E-mail : info@vnsgu.ac.in, Website : www.vnsgu.ac.in

--: પરિપત્ર :-

યુનિવર્સિટી ડિપાર્ટમેન્ટનાં વડાશ્રીઓ અને યુનિવર્સિટી કેમ્પસમાં ચાલતા સ્વનિર્ભર અભ્યાસક્રમનાં કો-ઓર્ડિનેટરશ્રીઓ તથા યુનિવર્સિટી સંલગ્ન તમામ કોલેજોનાં આચાર્યશ્રીઓને જણાવવાનું કે, શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫ થી સ્નાતક કક્ષાના તમામ અભ્યાસક્રમો (જે વિદ્યાશાખામાં એપેક્ષ બોડીના નિયમો લાગુ પડતા હોય તે સિવાય) માટે અમલમાં આવનાર હિન્દુ સ્ટડીઝ અભ્યાસ સમિતિની તા.૨૭/૦૫/૨૦૨૪ની સભાનાં ઠરાવ ક્રમાંક: ૨ થી VAC હેઠળ મંજૂર કરેલ Bharatiya Knowledge System - an Introduction (BKS) Sem-1નો રિવાઈઝ અભ્યાસક્રમ અંગે વિચારણા કરતા એકેડેમિક કાઉન્સિલની તા.૧૫/૦૬/૨૦૨૪ની સભાનાં ઠરાવ ક્રમાંક: ૯૮ થી મંજૂર કરેલ છે. જેનો અમલ કરવા આથી જાણ કરવામાં આવે છે.

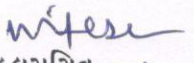
એકેડેમિક કાઉન્સિલની તા.૧૫/૦૬/૨૦૨૪ની સભાનાં ઠરાવ ક્રમાંક: ૯૮

:: આથી ઠરાવવામાં આવે છે કે, શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫ થી સ્નાતક કક્ષાના તમામ અભ્યાસક્રમો (જે વિદ્યાશાખામાં એપેક્ષ બોડીના નિયમો લાગુ પડતા હોય તે સિવાય) માટે અમલમાં આવનાર હિન્દુ સ્ટડીઝ અભ્યાસ સમિતિની તા.૨૭/૦૫/૨૦૨૪ની સભાનાં ઠરાવ ક્રમાંક: ૨ થી VAC હેઠળ મંજૂર કરેલ Bharatiya Knowledge System - an Introduction (BKS) Sem-1નો રિવાઈઝ અભ્યાસક્રમ મંજૂર કરવામાં આવે છે. તથા સેમે.-૧ માં ફરજીયાત પણે સદર અભ્યાસક્રમનો અમલ કરવાનો રહેશે, અન્ય વિકલ્પ આપી શકાશે નહીં.

(બિડાણ : ઉપર મુજબ)

ક્રમાંક : એસ./પરિપત્ર/૧૨૮૦૦/૨૦૨૪

તા. ૧૯-૦૬-૨૦૨૪

કુલસચિવ વચ

પ્રતિ,

- ૧) યુનિવર્સિટી સંલગ્ન તમામ કોલેજોનાં આચાર્યશ્રીઓ,
- ૨) યુનિવર્સિટી ડિપાર્ટમેન્ટના વડાશ્રીઓ અને યુનિવર્સિટી કેમ્પસમાં ચાલતા સ્વનિર્ભર અભ્યાસક્રમનાં કો-ઓર્ડિનેટરશ્રીઓ.
- ૩) પરીક્ષા નિયામકશ્રી, પરીક્ષા વિભાગ, વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, સુરત.
- ૪) કો-ઓર્ડિનેટરશ્રી, IKS Centre - Centre for Hindu Studies, વી. ન. દ. ગુ. યુનિ. સુરત.

..... જાણ તથા ઘટતું થવા.

Veer Narmad South Gujarat University Surat
Year:2024-25

Course: Bharatiya Knowledge Systems –an Introduction Semester: 1
Credits: 2, Hours: 40

યુનિટ	વિષય
૧	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ભારતનાં સ્વ નો સાક્ષાત્કાર . ➤ ગૌરવશાળી ભારત અને તેની જ્ઞાનપરંપરા. ➤ ભારતીય સંસ્કૃતિ અને જ્ઞાન પરંપરાનો વિશ્વસંચાર. ➤ ભારતનું વિશ્વને યોગદાન અને ભારતનાં વિજ્ઞાનની ઉજ્જવળ પરંપરા.
૨	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ભારતીય વિચારનું વૈશિષ્ટ અને જીવનદૃષ્ટિ . ➤ ભારતીય જ્ઞાન પરંપરાની પ્રમુખ વિભાવનાઓ. <ul style="list-style-type: none"> ▪ પુનર્જન્મ ,કર્મનો સિદ્ધાંત ,સુખની અવધારનાં. ➤ ભારતીય જ્ઞાન પરંપરામાં સામાજિક દૃષ્ટિ. <ul style="list-style-type: none"> ▪ સહઅસ્તિત્વ ,ઉપાસનાનું વૈવિધ્ય ,પ્રકૃતિ અંગેના વિચાર. <p>વસુધૈવ કુટુંબકમની વિભાવનાં અને ' સર્વેભવંતું સુખીન'</p>

ઉદ્દેશ્યો

- વિદ્યાર્થીઓમાં ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીના પરિપ્રેક્ષ્ય ની સમજ કેળવાય અને તેના વિશે સ્વીકૃતિ નો ભાવ કેળવાય.
- વિદ્યાર્થીઓને ભારતના મૂળભૂત સત્વ નો ખ્યાલ સ્પષ્ટ થાય અને ભારતીય અસ્મિતા શું છે તેનાથી પરિચિત કરવા.
- આપણાં પરંપરાગત જ્ઞાન અને તેના ખ્યાલની સમજ કેળવવી.
- ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલી પર ચર્ચા, વિચારોનું આદાન-પ્રદાન અને જોડાણ માટે પ્લેટફોર્મ પૂરું પાડવા માટે.
- સમાજ અને શિક્ષણમાં ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીઓની સમકાલીન સુસંગતતા અને આવશ્યકતા વિશે જાગૃત કરવા.
- સમાજ અને શિક્ષણમાં ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીઓની સમકાલીન સુસંગતતા અને આવશ્યકતા વિશે જાગૃત કરવા.
- ભારતીય જ્ઞાનનાં રક્ષણની જરૂરિયાત વિષે અને તેનાં મહત્વને જાણવા પ્રત્યે સંવેદનશીલ માનસ કેળવવું.

અધ્યયન નિષ્પત્તિ

- વિદ્યાર્થીઓમાં ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીની મૂળભૂત બાબતોની સમજ અને કેળવાશે તથા તેની સુસંગતતા અને વિવિધ ક્ષેત્રોમાં તેની ઉપયોગીતા વિષયક જાગૃતિ આવશે.
- આ અધ્યયન સંબંધિત શૈક્ષણિક શાખાઓનાં ભાવી સંશોધનોમાં અને તેની વર્તમાન ઉપયોગીતામાં પણ પ્રેરણારૂપ થશે.
- IKS, વિદ્યાર્થીના સર્જનાત્મક કૌશલ્યને તથા નવિનનતમ વિચારને પ્રેરીત કરશે.
- વધુમાં, તે વિદ્યાર્થીઓને તેમનો આત્મવિશ્વાસ વધારવામાં મદદ કરશે.
- આ અધ્યયન દ્વારા વિદ્યાર્થી વધુ ખુલ્લા મન થી વિચારતો થશે તથા તેનામાં વધેલા આત્મવિશ્વાસથી તેમની સૌંદર્યલક્ષી સર્જનાત્મકતામાં વધારો થશે.

સંદર્ભ ગ્રંથ:

1. કપૂર કપિલ, સિંહ અવધેશ (2021). "ઈન્ડિયન નોલેજ સિસ્ટમ્સ વોલ્યુમ - I અને II", ઈન્ડિયન ઈન્સ્ટિટ્યુટ ઓફ એડવાન્સ સ્ટડી, શિમલા, એચ.પી.
2. બી. મહાદેવન, "ઈન્દ્રોડક્શન ટુ ઈન્ડિયન નોલેજ સિસ્ટમ્સ", આઈઆઈએસસી બેંગ્લોર
3. આર.સી. મજુમદાર, "એન્શિયન્ટ ઈન્ડિયા", મોતીલાલ બનારસીદાસ, પબ્લિશર્સ, નવી દિલ્હી, પ્રથમ આવૃત્તિ, વારાણસી, 1952, પુનઃમુદ્રણ 2003.
4. બેશમ, એ.એલ. (એડ.). " એ કલ્ચરલ હિસ્ટરી ઓફ ઈન્ડિયા", નવી દિલ્હી, ઓક્સફર્ડ યુનિવર્સિટી પ્રેસ, 1975.
5. શ્રી અરબિંદો, " ધ ફાઉન્ડેશન ઓફ ઈન્ડિયન કલ્ચર", SABDA, શ્રી અરબિંદો આશ્રમ, પોંડિચેરી, 1972. ગુજરાતી ભાષાંતર તરીકે પણ ઉપલબ્ધ છે [ભારતીય સંસ્કૃતિનાં પાયા]
6. શ્રી અરબિંદો, " ઈન્ડીયાસ રીબર્થ", SABDA, શ્રી અરબિંદો આશ્રમ, પોંડિચેરી, 1972.
7. સ્વામી વિવેકાનંદ, "ભારત મા આપેલા ભાષણો", બુક્સ લાઇબ્રેરીયા, 2020
8. શરદ હેબાલકર, "ભારતીય સંસ્કૃતિ નો વિશ્વ સંચાર", સાહિત્ય સાધના ટ્રસ્ટ, અમદાવાદ, 2004.
9. શ્રી અરબિંદો અને શ્રી માતાજી, "ચાર તપસ્યાઓ અને ચાર મુક્તિ", SABDA, શ્રી અરબિંદો આશ્રમ, પોંડિચેરી.
10. સ્વામી વિવેકાનંદ, "સપનાઓ નુ ભારત", ડાયમંડ બુક્સ, નવી દિલ્હી.
11. બી એસ શાહ, "શિક્ષણ ચિંતકોનુ શિક્ષણ દર્શન", બી એસ શાહ પ્રકાશન,
12. વી એચ પટેલ, "હિન્દુ ધર્મ ની મહાનતા", પ્રવિણ પ્રકાશન, રાજકોટ, 2015
13. વી કે ભટ્ટ, "શ્રી અરવિંદ નુ તત્વ દર્શન", યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય, ગાંધીનગર.
14. કાટધરે ઈન્દુમતી, "કુટુમ્બ ઓર કુટુમ્બ શિક્ષા", પુનરુત્થાન વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ

**VEER NARMAD SOUTH
GUJARAT UNIVERSITY, SURAT.**

**BKS Syllabus for all
UG Programmes
Semester-1**

Designed by,

Centre For Hindu Studies

भारतीय ज्ञान संपोषण केन्द्रम्,

वीर नर्मद दक्षिण गुजरात यूनिवर्सिटी, सूरत.

Veer Narmad South Gujarat University Surat

Year: 2024-25

Course: Bharatiya Knowledge Systems –an Introduction Semester: 1

Credits: 2, Hours: 30

Unit -1	Bharatiya Knowledge Systems and Tradition
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Self – Revelation of Bharat. ➤ Knowledge Tradition of Glorious Bharat. ➤ The Sublime Journey of Bharatiya Culture & Civilization. ➤ Dissemination and contribution of Bharatiya Knowledge systems in the world Glorious tradition of Science and Art in Bharat.
Unit -2	The Way of Life/ Jivan Darshan in Bharatiya Knowledge Systems
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Way of life as Bharatiya Knowledge Systems. ➤ The Implicit Concepts in Bharatiya Knowledge Systems. Birth, Death, Rebirth, Law of Karma, Idea of Sukhha, ➤ Social Viewpoint in Bharatiya Knowledge systems. ➤ Co - existence of Nature and Human Nature, Manifold Paths of Upasana, Value co-Existence- Ritam. ➤ Idea of Vasudhaivkutumbkam.

Objectives

- To uphold perspective and reception of the Indian knowledge system among the students.
- To acquaint students to the real essence of Bharat and what is actually Bharatiya Asmita.
- To cultivate the understanding of the concept of traditional knowledge and its importance among the students.

- To provide a platform for discussion, exchange of ideas, and engagement on the Indian knowledge system.
- To explore the contemporary relevance and application of Indian knowledge systems in society and academia.
- Creating sensitivity towards knowing the need and importance of protecting traditional knowledge.

Outcomes

- Students will have an understanding of the basics of the Indian knowledge system and its relevance and applications to various fields.
- This will ideally also inspire future research and applications of these systems in their respective academic disciplines.
- IKS can enhance a student's creative skills by allowing them to inculcate novel thought process.
- Additionally, it will help the students build their self-confidence.
- It will enhance their aesthetic creativity by nurturing them to be more open-minded and confident.

Reference Books:

1. Kapoor Kapil, Singh Avadhesh (2021). "Indian Knowledge Systems Vol – I & II", Indian Institute of Advanced Study, Shimla, H.P.
2. B. Mahadevan, Introduction to Indian Knowledge Systems, IISC Bangalore
3. R. C. Majumdar, Ancient India, Motilal Banarsidas, Publishers, New Delhi, First edition , Vransi 1952, reprint 2003.

4. Basham, A.L. (ed.). A Cultural History of India, New Delhi, Oxford University Press, 1975.
5. Sri Aurobindo, The Foundation of Indian Culture, SABDA, Sri Aurobindo Ashram, Pondicherry, 1972. Also available in Gujarati Translation as “ Bhatatiya Sanskruti Na Paya.”
6. Sri Aurobindo, India’s Rebirth, SABDA, Sri Aurobindo Ashram, Pondicherry, 1972.
7. Swami Vivekananda, Bharat Ma Aapela Bhashano, Books Libraria, 2020
8. Sharad Hebalkar, Bharatiya Sanskruti No Vishva Sanchar, Sahitya Sadhana Trust, Ahmedabad, 2004.
9. Sri Aurobindo and The Mother, Char Tapasyao ane Char Mukti, SABDA, Sri Aurobindo Ashram, Pondicherry.
10. Swami Vivekananda, Sapanao Nu Bharat, Diamond Books, New Delhi.
11. B S Shah, Shikshan Chintakonu Shikshan Darshan, B S Shah Prakashan,
12. V H Patel, Hindu Dharma Ni Mahanata, Pravin Prakashan, Rajkot, 2015
13. V K Bhatt, Sri Aravind Nu Tatva Darshan, University Granth Nirmana Board, Gandhinagar.
14. Katdare Indumati, Kutumb Aur Kutumb Shiksha, Punarutthan Vidyapith, Ahmedabad.